

11. L'Associació de Veïns: corcó del poder i escola de democràcia

Arribats a aquest punt, dir que toca parlar de l'Associació de Veïns és redundant. Repetitiu, pensarà més d'un. I és que fa pàgines que no parem d'esmentar una entitat que, des del seu naixement a mitjans dels anys 70, al si del Centre Social, ha lluitat per fer de les Planes i de la Florida un lloc millor per viure-hi. Tot i això, és necessari dedicar uns paràgrafs a recordar l'origen d'aquesta entitat i els seus principals protagonistes.

Per començar, podem fer servir el símil de la matrioixca, el famós souvenir rus que es basa en nines que contenen unes altres nines de més petites. Doncs bé, salvant les distàncies, i per entendre'ns, l'Associació de Veïns seria la nina que sortiria de la del Centre Social; aquesta, al seu torn, seria la que contendria la nina de la parròquia. És a dir, que a partir de la parròquia de la Llum van aparèixer entitats que, per la seva banda, van donar-ne peu a unes altres. Aquest és el cas de l'Associació de Veïns, el germen de la qual cal buscar-lo al Centre Social i a les reivindicacions dels Blocs Florida.

En la tercera sessió del taller d'història, la Clara Parramon recorda com els veïns dels Blocs, farts de veure com casa seva queia a trossos,

van acudir al Centre Social a buscar ajuda. Allà, els integrants del centre els van donar suport i consell per tal de fer més soroll i aconseguir solucions. Estem parlant de principis dels 70. Tanmateix, els veïns van veure, amb el temps, que l'espai adequat per reivindicar un barri millor no era tant el Centre Social com una associació veïnal. *No había asociación de vecinos propia en la Florida, y entonces, a través de la asociación de vecinos de Pubilla Casas, Can Vidalet y la Florida, pudimos tener una delegación en la Florida*, relata la Clara. L'Associació de Veïns de la Florida com a tal seria creada el 1974, tot i que des del 1971 hi havia una anomenada Comissió de barri, formada per joves del Centre Social que seguien les directrius dels partits clandestins antifranquistes¹⁵⁶. Aquesta agrupació, de fet, va posar en marxa diverses campanyes per reivindicar escoles al barri. És més, l'Associació de Veïns de Pubilla Casas-La Florida-Can Vidalet va començar sent una comissió de barri que va prendre forma d'associació de veïns el 1972. I tornant al símil de les matrioixques, d'aquí va sorgir un moviment, un "ambient" com descriu la Clara Parramon, que va donar com a resultat el naixement d'una as-

156. Ho destaca l'historiador i professor Manuel Domínguez en el seu blog localmundial.blogspot.com.

148

Tenderol del PSUC a La Florida, cap a l'any 1979. A l'esquerra, Ana Díaz Rico i a la seva dreta, María López Molina / CELH AF 0507 PSUC / a. desconeguda d. Manuel Domínguez

sociació específica per a les Planes i la Florida. També en parla el Manuel Domínguez, a la quarta sessió del taller d'història. “No hi havia una associació de veïns de la Florida. N'hi havia una de Pubilla Casas, Florida i Can Vidalet. Aquesta associació va ser creada clandestinament. Eren gent del PSUC i cristians progressistes. I això era fantàstic, perquè trenta anys abans s'estaven matant [fent referència a la guerra civil], i trenta anys després es troben a les lluites socials als barris. Es reunien al bar del Celestino, a la cantonada amb El-lipse i Ramon Solanich”. És a dir, que en un primer moment, l'entitat veïnal que agrupava els tres barris va donar aixopluc a la de la Florida, que funcionava a tall de delegació. Amb el temps, tanma-

teix, va aconseguir separar-se i tenir una —intensa— vida pròpia. *Entonces se alquiló por avenida Electricitat, ahora avenida de Catalunya, un espacio que había sido un bar, pero que estaba cerrado, y planteamos la posibilidad de alquilar aquello para tener un local para la asociación, confirma la Clara Parramon, en referència al local històric de l'entitat.*

En tot cas, l'Associació de Veïns no es va legalitzar fins al maig del 1976. La qüestió era que la llei permetia crear associacions de veïns, i d'aquesta manera molts activistes polítics provinents de partits antifranquistes van poder organitzar-se de manera legal. A més, la importància del moviment veïnal té a veure amb els objectius compartits de diversos sectors de la societat, en aquest sentit centrats en el barri, objecte de lluita i millora constant. A més a més, cal fer esment del Centro Cultural Rumbo, entitat que va tenir una curta existència de dos anys —entre el 1976 i el 1978—, i que va fer d'associació veïnal; tenia un grup de joves i, també, feia classes de català. De fet, era el PSUC encobert, i tenien el local al carrer de Sant Rafael, a tocar d'Isabel la Catòlica. Amb els anys, i ja en època democràtica, el moviment va anar a menys, ja que molts militants van passar a fer política.

La Sala de Plens va quedar petita per acollir a tots els veïns que van voler veure el Ple d'investidura del nou govern sorgit de les eleccions democràtiques l'abril del 1979. Molts d'aquests regidors provenien del moviment veïnal / AMHL 101 AF 0024965 /a.Autor desconegut/da

Com hem repassat en els capítols anteriors, a més de la reforma dels Blocs, l'Associació de Veïns va lluitar per reivindicar més escoles per al barri i, sobretot, per la retirada dels cables d'alta tensió. Tot i això, i segons reconeixen els protagonistes a diverses publicacions, hi havia una certa "tensió" entre les necessitats dels Blocs Florida i les de la resta del barri. Sense anar més lluny, la seu de l'Associació de Veïns,

fins fa pocs anys, estava ubicada a les Planes, als mateixos blocs. Això podia generar un sentiment de llunyania respecte de la resta del districte, és a dir, respecte de la Florida en si mateixa. "Sempre hi va haver una certa tensió, no exactament resolta, entre la necessitat d'ocupar-se de la Florida com a barri i el problema dels blocs [...] llavors potser l'Associació de Veïns s'havia replegat molt per treballar el tema

Imatge aèria de la plaça de la Llibertat, al barri de la Florida. En aquest espai hi havia la Bòbila dels Valencians. El moviment veïnal va aconseguir que no es construís un tercer bloc al mig, generant un dels pocs espais lliures d'edificació en un dels districtes amb més densitat. La plaça de la Llibertat és un dels casos d'espai urbà batejat pels moviments socials antifranquistes / CELH AF 103 florida / a. desconeguda d. Manel Carrera

dels blocs”, va reconèixer l’Ana Díaz¹⁵⁷. Una dualitat que continua existint en part avui dia, tot s’ha de dir.

Sigui com sigui, el moviment veïnal, tant a la Florida i les Planes com a la resta de la ciutat, va ser una escola de democràcia. O més ben dit, una escola de futurs líders polítics, socials i veïnals. Tal com assenyala l’exalcalde Ignacio Pujana, “l’Hospitalet ha estat una ciutat molt reivindicativa i amb un moviment associatiu i veïnal potent, organitzat i estructurat”. Ell, que havia sortit d’aquest ambient a Bellvitge, i que les va haver de ‘patir’ durant el seu mandat com a alcalde, destaca que a la ciutat hi ha una “llarga tradició de dirigents que sabien i coneixien perfectament què necessitava el municipi”¹⁵⁸. A més, el funcionament d’aquestes entitats, la majoria de les quals van néixer en el tardofranquisme, permetia els seus integrants adoptar hàbits democràtics que no podien posar en pràctica en la societat, controlada per un règim dictatorial al·lèrgic a l’associacionisme. En el cas de la Florida, destaquen noms que hem anat recollint al llarg del llibre, com Ana Díaz —que dona nom al Centre Municipal que ocupa un espai central als Blocs Florida—, Antonio García, Salvador Martín, José

En aquesta imatge de 1980 es veu el contrast entre el carro que feien servir els habitants de les cases properes, i els cotxes i la benziner / CELH AF 0163 Florida / a. d. Manuel Domínguez López

Jiménez, José Carrasco, Eulàlia Anadón, Rafael Ruiz o Joan Saura, entre molts altres que ens deixem aquí i que han posat el seu granet de sorra per millorar la vida dels veïns del barri.

157. MARÍN, Àngels; (*op. cit.*, 1995), p.94.

158. RODRÍGUEZ, F. Javier; *Ones lliures, llavor de radio-difusió a l’Hospitalet. El cas de Ràdio Estel/Ràdio L’Hospitalet FM (1979-1980)*, l’Hospitalet, Foment de la Informació Crítica de l’Hospitalet, 2019, p.33.